

БЕКТЕМИН
Б. Сыдыков атындагы КӨЭАУнун
ректору э.п.д., профессор
Мамасыдыков А.А. _____
« _____ » _____ 2024-ж.

Илимий изилдөө иштеринин жыйынтыгын ишке ашыруу
АКТЫСЫ

1. Натыйжаны ишке ашыруунун автору: Чонатаева Мээримай Салижановна

2. Илимий изилдөө иштин шифри, адистиги жана аталышы: 12.00.01. - укуктун жана мамлекеттин теориясы жана тарыхы; укук жана мамлекет жөнүндө окуулардын тарыхы адистиги боюнча “Кыргыз Республикасында аялдардын эмгегин укуктук жөнгө салуу” деген темадагы диссертациялык иши

3. Кыскача аннотация: Диссертациялык изилдөөдө каралган проблемалар укуктук багытта салыштырмалуу аз изилденилген маселелердин бир. Ушул себептүү да аялдарды жумушка алуу, жумуштан четтетүү, жумуш мезгилинде аларга ар түрдүү себептер боюнча убактылуу иштен бошонуп туруу боюнча уруксат берүү, аялдар үчүн ыңгайлуу болгон мезгилдерде аларга эмгек өргүүсүн берүү жана ошондой эле алардын үй-бүлөлүк милдеттерин аткаруусуна жолтоолук түзбөө боюнча эмгекке болгон укуктук ченемларды жогорку деңгээлде иштеп чыгуу мамлекеттин приоритеттүү маселелери.

Кыргыз Республикасынын бир катар ченемдик укуктук актылары жана алардын ичинде эмгек кодекстери эркектер менен аялдардын бардык тармактардагы жана багыттардагы, алардын ичинде, эмгекке болгон тең укуктуулугун так көрсөтүп турат.

Аялдар жумуштан эрте бошоп үйүнө барып, айрым эркектердей телевизор көрүп диванга чалкалап жатып албайт. Кечки тамак, үй жыйноо, идиш, кир жуумай, балдарды кароо сыяктуу толуп жаткан түйшүктөр негизинен аялдарга жүктөлгөн.

Диссертацияда Кыргыз Республикасында аялдардын эмгегин укуктук жактан келтирүүнүн проблемалары комплекстүү, теориялык-практикалык анализ жүргүзүүлдү. Жаш кыз-келиндерге жетекчи кызматтагы эркектер тарабынан алардын каалоо-сезимдерине каршы тийиштик кылуу проблемалар каралды.

Диссертацияда коюлган максаттар төмөнкүдөй илимий негизделген жоболор даярдалды :

- Кыргыз Республикасында эмгек укугун ишке ашырылуусундагы гендердик аспектилердин көйгөйлөрүн аныктоо;

- Кыргыз Республикасында аялдардын эмгегин жөнгө салуунун мыйзамдык негиздерин талдоого алуу;

- аялдардын эмгегин жөнгө салуунун эл аралык стандарттарын изилдөөгө алуу, алардын алгылыктууларын мыйзам чыгаруу органдарына сунуштоо;

- Кыргыз Республикасында аялдардын жана үй-бүлөлүк милдеттери бар адамдарды ишке орноштуруунун өзгөчөлүктөрүн кароо;

- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык аялдардын эмгек шарттарынын өзгөчөлүктөрүн талдоо;

- Кыргыз Республикасындагы аялдардын эмгегин коргоо маселелерин изилдөө;

- Кыргыз Республикасында эмгек чөйрөсүндө аялдарды коргоонун механизмдерин талдоо жана аны өркүндөтүү жолдорун аныктоо.

4. Ишке ашыруунун эффективдүүлүгү: Диссертациялык изилдөөдө теориялык, укуктук–практикалык маселелер айкалыштырыла каралды. Ар кандай укук мыйзамда каралганы менен ал иш жүзүндө максатына жетпесе пайдасыз буюм сыяктуу ордунан жылдырылбай тура берет. Диссертацияда аялдардын эмгегине жана эмгекке болгон укуктарына тиешелүү мыйзамдардын ишке ашырылуусунун механизмдери иштеп чыгарылды.

Аялдардын эмгеке укуктарынын сакталуусу боюнча чет өлкөлүк алдынкы тажырыйбаларды анализге алдык жана алардын республиканын эл чарбасына туура келе турган жактарын чарба жүргүзүүчүлөргө жана өндүрүшчүлөргө сунушталды.

Диссертациялык изилдөөдө теориялык жоболору аялдардын эмгегине байланышкан мыйзамдарды кайрадан карап чыгууда, аларга айрым толуктоолорду, өзгөртүүлөрдү киргизүүдө мыйзам чыгаруу органдары тарабынан колдонуп жатат. Айрым сунуштар “Юриспруденция” багытынын “Мамлекет теориясы жана тарыхы”, “Эмгек укугу” курсунда, аялдардын эмгек укугу боюнча атайын тандоо курстарында окутуучулар жана студенттер тарабынан пайдаланылат.

5. Ишке ашыруунун орду жана убактысы: Илимий - изилдөө иштеринин натыйжалары Кыргыз-Өзбек Эл аралык университетинин Юридика-бажы факультетинин 530500 Юриспруденция багытынын студенттери үчүн 2023-2024-окуу жылында окуу процессине киргизилип, кийинки окуу жылдарында да улантылат.

6. Ишке киргизүү формасы: Жүргүзүлгөн изилдөөнүн жыйынтыгы боюнча диссертанттын айрым сунуштары, Кыргыз-Өзбек Эл аралык

